

**PREZES
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW**

DELEGATURA W BYDGOSZCZY
ul. Długa 47,85-034 Bydgoszcz
Tel. 52 345-56-44, Fax 52 345-56-17,
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dnia 30 grudnia 2015 r.

Znak sprawy: RBG-61-21/13/JM

WERSJA JAWNA

DECYZJA NR RBG -20/2015

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) w zw. z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 945) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267, ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów – po przeprowadzeniu postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy**

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

uznaje się za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów działania Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy polegające na:

1. stosowaniu opłaty za obsługę w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

2. stosowaniu opłaty o nazwie „koszty administracyjne i koszty ustanowienia pożyczki”, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania,

3. pobieraniu opłaty za czynności upominawcze wykonane przed terminem wymagalności świadczenia, co stanowi naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji narusza przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331, ze zm.) w zw. z art. 3 ustawy z dnia 10 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 945) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267, ze zm.) w związku z art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

– działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów –

obciąża się Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy kosztami opisanego w pkt I postępowania w sprawie stosowania przez ww. przedsiębiorcę praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się **Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy** do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **30,50 zł (słownie: trzydzieści złotych pięćdziesiąt groszy)** w terminie 14 dni od daty uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

W dniu 21 grudnia 2012 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes UOKiK lub organ ochrony konkurencji i konsumentów) wszczął postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wybrani przedsiębiorcy niebędący bankami i świadczący konsumentom usługi finansowe dopuścili się, w zakresie pobierania opłat oraz prezentacji kosztów, naruszenia przepisów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 w zw. z ust. 1 ww. ustawy lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach (sygn. DDK-405-67/12/AS).

W toku tego postępowania Prezes UOKiK przeprowadził analizę wzorców umów oraz formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego, jak również zweryfikował treść umów zawartych z konsumentami nadesłanych przez Pszczółka Piechoccy spółka jawna z siedzibą w Bydgoszczy (dalej również: Pszczółka Piechoccy sp. j., Strona lub Przedsiębiorca). Przeprowadzona analiza pozwoliła Prezesowi UOKiK stwierdzić, że Przedsiębiorca może stosować praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Na skutek ustaleń poczynionych w postępowaniu wyjaśniającym o sygn. akt DDK-405-67/12/AS Prezes UOKiK, wszczął postanowieniem nr RBG-144/2013 z dnia 19 czerwca 2013 r. postępowanie o sygn. akt RBG-61-21/13/JM w sprawie stosowania przez Pszczółka Piechoccy sp. j. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na:

I. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o całkowitej kwocie do zapłaty, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

II. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o kolejności zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

III. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego informacji o koszcie obsługi pożyczki w domu, który konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki oraz warunkach na jakich koszt ten może ulec zmianie, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

IV. niepodawaniu w umowach kredytu konsumenckiego kwoty odsetek należnych w stosunku dziennym należnych Pszczółka Piechoccy spółka jawna w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

V. stosowaniu prowizji za spłatę kredytu konsumenckiego przed terminem w sytuacji gdy kwota spłacanego w okresie dwunastu kolejnych miesięcy kredytu jest niższa niż trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia, co może stanowić naruszenie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

VI. zastrzeganiu, w wypadku wcześniejszej spłaty kredytu przez konsumenta, możliwości dochodzenia wyższej rekompensaty niż prowizja za wcześniejszą spłatę kredytu, co może stanowić naruszenie art. 47 w zw. z art. 50 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

VII. podawaniu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171 poz. 1206), a w konsekwencji naruszać art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

VIII. podawaniu prawdziwej informacji o kosztach kredytu w sposób, który może wprowadzić w błąd konsumenta, co może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

IX. stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479(45) Kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 1964 r., Nr 43, poz. 296 ze zm.), poprzez zawarcie we wzorcach umów wykorzystywanych przy zawieraniu umów o kredyt konsumencki postanowienia o treści:

„Koszta prewencyjne obejmują:

Działania prewencyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysyłane po upływie 14 dni po terminie płatności raty koszt 30,00 zł, drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 28 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł, ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 42 dni po terminie płatności raty koszt 50,00 zł,”

oraz

„Koszta windykacyjne obejmują:

Działania windykacyjne pośrednie w postaci:

pierwsze wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 5 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 30,00 zł; drugie wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 16 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł; ostateczne wezwanie do zapłaty wysłane po upływie 30 dni po przekazaniu sprawy do działu windykacji - koszt 50,00 zł” (§ 7 pkt 4 i 6 „Ogólnych warunków umów”), co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

X. stosowaniu opłaty za obsługę w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

XI. stosowaniu opłaty o nazwie „koszty administracyjne i koszty ustanowienia pożyczki”, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

XII. pobieraniu opłaty za czynności upominawcze wykonane przed terminem wymagalności świadczenia, co może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt. 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Postępowanie o sygn. akt RBG-61-21/13/JM zostało zakończone w zakresie zarzutów oznaczonych w postanowieniu o wszczęciu postępowania nr RBG-144/2013 numerami od I do IX decyzją częściową nr RBG-46/2014 z dnia 31 grudnia 2014 r. Niniejsza decyzja dotyczy pozostałej części postępowania (tj. zarzutów X-XII).

W toku postępowania o sygn. akt RBG-61-21/13/JM Prezes UOKiK wezwał pismem z dnia 19 czerwca 2013 r. Przedsiębiorcę do ustosunkowania się do przedstawionych zarzutów.

W odpowiedzi z dnia 3 lipca 2013 r. Strona przedstawiła swoje stanowisko.

Odnosnie do zarzutu X Pszczółka Piechoccy sp. j. wskazała, że wysokość **opłaty za obsługę w domu** zróżnicowana jest w zależności od ilości osób uczestniczących w przygotowaniu umowy. Stawka kapitału pożyczki, o którą ubiega się pożyczkobiorca ma tutaj decydujące znaczenie. Czas poświęcony na obsługę udzielenia pożyczki jest różny w zależności od ilości osób z kadry pracowniczej, obsługującej daną pożyczkę. Akceptacja pożyczki o wyższym kapitale następuje przez większą liczbę osób. W związku z ich zaangażowaniem do zawarcia określonego typu umowy pożyczki koszt obsługi pożyczek opiekujący na wyższe kapitały jest inny. Wizyty w domu pożyczkobiorcy przy udzieleniu pożyczki na wyższą kwotę kapitału zajmują więcej czasu, ze względu na konieczność uzyskania przez przedstawiciela firmy akceptacji ze strony zwierzchników (zgody na wyjazd do klienta).

W zakresie zarzutu XI, Przedsiębiorca wyjaśnił, że **opłata przygotowawcza** ustalona została przez Przedsiębiorcę w wysokości odpowiadającej nakładom pracy przy podejmowaniu działań związanych z udzieleniem pożyczki. Według Przedsiębiorcy, koszty pożyczek o wyższych kwotach kapitału są wyższe z uwagi na inne procedury, jakie przewidział on przy ich udzielaniu. W prowadzonej działalności, przy uwzględnieniu jej skali, ma to zasadnicze znaczenie. Związane jest to z zaangażowaniem określonej wysokości kapitału. Pszczółka Piechoccy sp. j. podała, że uwzględnia zawsze wszystkie podejmowane działania zgodnie z niezbędnymi nakładami pracy. Różnica w liczbie pracowników uczestniczących przy udzielaniu pożyczek w zależności od ich wysokości odzwierciedla różnice w podanych kwotach opłat przygotowawczych. Podana w postanowieniu o wszczęciu postępowania kwota kapitału pożyczki przytoczona jako przykładowa kwota wynosząca 500,00 zł stanowi kapitał o połowę niższy, aniżeli 1000,00 zł. Stosowane przez inne podmioty na rynku marże związane z udzielanymi kredytami zawsze są podane w ujęciu procentowym, co ma związek z innym poziomem ryzyka podejmowanego przy różnej wysokości kapitałów pożyczek. W opinii Strony, nie narusza to dobrych obyczajów ani nie stanowi naruszenia zasad uczciwej konkurencji.

Odnosząc się do zarzutu XII, Pszczółka Piechoccy sp. j. oświadczyła, że opłata z tytułu usługi multimedialnej, telefonicznej i sms obejmuje przesyłanie sms-ów lub telefony, wskazujące ostateczny termin spłaty pożyczki, sms-y lub telefony przypominające o terminie płatności, sms-y lub telefony upominające w zakresie obowiązującej umowy, jak również wysyłanie wiadomości e-mail. Przy każdej umowie pożyczki wykonuje się średnio 6-9 połączeń telefonicznych z klientem. Średnia długość prowadzonych rozmów wynosi 5-25 min. Dodatkowo, na życzenie klienta umowa wraz z załącznikami jest zgrywana na nośnik multimedialny. Opłata obejmuje również ponoszony przez pożyczkodawcę koszt obsługi, konserwacji i serwisu urządzeń oraz sprzętu teleinformatycznego. Jest to koszt, o którym pożyczkobiorca jest poinformowany. Według Przedsiębiorcy, jest to również zgodne z postanowieniami ustawy o kredycie konsumenckim, która w art. 29 pkt 10 (chodzi prawdopodobnie o art. 30 pkt 10 – przypis Prezes UOKiK) przewiduje, że kredytodawca jest zobowiązany do wskazania wszystkich innych kosztów, jeżeli są one znane kredytodawcy oraz warunki, na jakich mogą one ulec zmianie. Ten koszt może ulec zmianie i osiągnąć wyższy poziom, ale Przedsiębiorca ponosi tego ryzyko w ramach prowadzonej działalności gospodarczej i nie obciąża kosztem przewyższającym kwotę 10 zł pożyczkobiorcy. W ramach opłaty zawarty jest również koszt sporządzenia i skompletowania dokumentacji fotograficznej przewłaszczonego mienia, stanowiącego zabezpieczenie umowy pożyczki, i zgranie zdjęć na stosowny nośnik (w tym cena nośnika np. płyta CD, DVD, PEN-DRIVE, wynagrodzenie pracownika). Fakt informowania o terminie płatności wynika z treści umowy i odzwierciedla swym poziomem ponoszone z tego tytułu nakłady. Jest to koszt nie tylko samej usługi multimedialnej czy telefonicznej, ale również czasu pracy pracownika firmy, jego

wynagrodzenia. W opinii Przedsiębiorcy, nie zagraża to interesom pożyczkobiorców i nie jest niezgodne z dobrymi obyczajami.

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2014 r. Prezes UOKiK zaliczył w poczet materiału dowodowego dokumenty i informacje uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego o sygnaturze akt DDK-405-67/12/AS.

W piśmie z dnia 27 lutego 2013 r. (przedłożonym w ww. postępowaniu wyjaśniającym DDK-405-67/12/AS), Strona wyjaśniła, iż załączone do niego wzorce umów i dokumentów (tabele opłat, regulaminy i wzorce umów) stosowane są od 25 września 2012 r. Przedsiębiorca wskazał, że udziela pożyczek na okres 90 dni na kwoty od 500 zł do 5000 zł. Kontakt z klientem następuje w sposób bezpośredni w siedzibie spółki, drogą elektroniczną lub za pośrednictwem telefonii komórkowej. Przedsiębiorca zawiera umowy pożyczki oraz dokonuje wypłaty środków pieniężnych poza lokalem przedsiębiorstwa. Czynności w ramach pozyskania klienta oraz doprowadzenia do zawarcia umowy podejmowane są również przez osoby zatrudnione w siedzibie firmy oraz za pośrednictwem mobilnego doradcy klienta działającego także poza lokalem spółki.

Przedsiębiorca wskazał, iż działa na obszarze miasta Bydgoszczy oraz miast sąsiadujących, takich jak: Inowrocław, Świecie, Nakło nad Notecią.

W piśmie z dnia 23 marca 2013 r. (z postępowania DDK-405-67/12/AS) Pszczółka Piechoccy sp. j. doprecyzowała, iż zawarcie umowy następuje tylko i wyłącznie poza lokalem spółki, kiedy to mobilny doradca dojeżdża do miejsca zameldowania bądź pobytu czasowego klienta, wskazanego we wniosku o udzielenie pożyczki, gdzie dochodzi do przekazania środków pieniężnych z tytułu udzielonej pożyczki. Nadto, Przedsiębiorca wskazał, że środki pieniężne wypłacane są bezpośrednio po podpisaniu umowy z klientem, podczas gdy zatwierdzenie wypłaty następuje przed podpisaniem umowy z klientem, po uzyskaniu pozytywnego wyniku procedury sprawdzającej i scoringowej.

Strona wyjaśniła w ww. piśmie iż wprawdzie Ogólne Warunki Umów przewidują maksymalną kwotę pożyczki do 10 000 zł, ale w rzeczywistości udzielane są one w przedziale 500-5000 zł, a najczęściej w wysokości do 1000 zł (z uwagi na ograniczenia w zdolności kredytowej pożyczkobiorców).

Przedsiębiorca podał jednocześnie, iż przewidziana w formularzu informacyjnym możliwość zmiany wysokości kosztów obsługi pożyczki dotyczy sytuacji, w której pożyczkobiorca zmieni miejsce zamieszkania na odległość większą niż 50 km od miejsca zamieszkania, aktualnego w chwili zawarcia umowy. Zmiana wysokości kosztów może mieć miejsce wyłącznie, jeżeli ponoszone faktycznie koszty obsługi będą wyższe od dotychczas ustalonych w umowie o pożyczkę.

W piśmie z dnia 9 maja 2013 r. Pszczółka Piechoccy sp. j. wskazała, iż wysokość opłaty za obsługę w domu klienta jest zmienna i uzależniona od odległości domu klienta od siedziby biura pożyczkodawcy. Ponadto, wysokość opłaty za obsługę w domu klienta uzależniona jest od kwoty pożyczki, co związane jest bezpośrednio z obsługą osobową kredytu konsumenckiego. Jak podał Przedsiębiorca, pożyczka na kwotę 500 zł udzielana jest przez agenta, na kwotę 750 zł przez kierownika wraz z agentem, natomiast na kwotę 1000 zł udzielana jest przez kierownika wraz z agentem i przedstawicielem zarządu spółki.

Strona wskazała również, że koszt ustanowienia pożyczki i koszty administracyjne pobierane przez Pożyczkodawcę uzależnione są od wysokości udzielanego kredytu konsumenckiego oraz od czynności pracowników wykonywanych podczas obsługi pożyczki, tj.:

- pożyczkę na kwotę 500 zł przygotowuje pracownik biurowy, gdyż posiada on uprawnienia do udzielenia pożyczki bez zgody osoby nadzorującej;
- pożyczkę na kwotę 750 zł przygotowuje pracownik biurowy, a zatwierdza kierownik oddziału;
- pożyczkę na kwotę 1000 zł przygotowuje pracownik biura, sprawdza kierownik oddziału, a zatwierdza do udzielenia przedstawiciel zarządu spółki.

Dnia 19 maja 2014 r. (w toku niniejszego postępowania) Strona przedłożyła informację o przychodzie osiągniętym w 2013 r.

Pszczółka Piechoccy sp. j. podała w ww. piśmie dane dotyczące liczby udzielonych kredytów konsumenckich. **W 2013 r. zawarto [tajemnica przedsiębiorstwa] umów pożyczek (na kwotę kapitału w wysokości [tajemnica przedsiębiorstwa] zł) z czego [tajemnica przedsiębiorstwa] bez obsługi w domu klienta ([tajemnica przedsiębiorstwa] zł). W pierwszym półroczu 2014 r. zawarto natomiast [tajemnica przedsiębiorstwa] umów pożyczek na kwotę kapitału [tajemnica przedsiębiorstwa] zł, wszystkie z obsługą w domu klienta.**

W odpowiedzi na pytanie Prezesa UOKiK o ekonomiczne uzasadnienie podziału obowiązków i zaangażowania wielu pracowników i osób zarządzających w udzielanie pożyczek o różnej, przy czym we wszystkich przypadkach niewysokiej, wartości (wezwanie z dnia 16 czerwca 2014 r., pkt 5), Strona wskazała, że jej pracownicy obwarowani są odpowiedzialnością materialną za wykonanie czynności i powierzone mienie. Spółka wyjaśniła, że posiadając niewielki kapitał zakładowy chce lokować pożyczane pieniądze do starannie dobranych partnerów umownych, wyłonionych w procesie dokładnej weryfikacji pożyczkobiorców. Taką możliwość daje, w ocenie Przedsiębiorcy, tylko odpowiedni system odpowiedzialności jednostek osobowych podczas procesu analizy wniosków pożyczkowych. Tego typu procedura przyjęta przez spółkę pozwala na merytoryczne podjęcie trafnej decyzji w konkretnej sprawie i możliwe maksymalne zabezpieczenie kwoty udzielonej pożyczki. Należy również nadmienić, iż osoby z kadry kierowniczej i zarządu to osoby posiadające wieloletnie doświadczenie w branży pożyczkowej, co pozwala im na merytoryczne podejmowanie decyzji w każdym określonym przypadku. Przedsiębiorca wskazał również, że wszystkie banki na polskim rynku stosują wielofazowe i wielopułapowe procesy weryfikacji i podejmowania decyzji tak przy udzielaniu kredytów jak i przy wypłacie środków. Pszczółka Piechoccy sp. j. wyjaśniła ponadto, że: „*Różnica bardzo istotna polega na tym, iż osoby pracujące w bankach zarządzają wielomilionowym majątkiem swoich lokato-dawców a spółka zarządza swoim kapitałem wypracowanym w trakcie prowadzonej działalności czyli zyskiem, i tym pochodzącym z ewentualnych dopłat wspólników.*”

Odnośnie do kryteriów oceny zdolności kredytowej i udzielania pożyczek w różnych wysokościach Strona wyjaśniła, że proces weryfikacji wniosków odbywa się zawsze na tym samym poziomie i w taki sam sposób. Różni się natomiast trzema kryteriami, które umożliwiają osobom dokonującym weryfikacji wniosków podjęcie decyzji o przekazaniu wniosku do osoby, która będzie kompetentna wydać decyzję o przyznaniu pożyczki w kwocie wyższej niż kwota odpowiednio 500 zł, 750 zł lub 1000 zł. Kryterium tym jest kwota wynagrodzenia, kwota

wydatków miesięcznych oraz stosowane zabezpieczenie. Różny jest natomiast proces samego udzielenia pożyczki.

Pszczołka Piechoccy sp. j. podała, że stosuje jeden konkretny sposób badania zdolności kredytowej i udzielania pożyczek w przypadku osób wnioskujących o kredyt konsumencki w różnych wysokościach. Decydującym elementem jest wynik scoringu finansowego. Spółka wykonuje czynności związane z badaniem sytuacji ekonomicznej klienta przed udzieleniem pożyczki (scoring), jak również w trakcie trwania (usługa wykonywana przez Parkmar Inkaso s.c.). Spółka dokonuje weryfikacji przedstawionej dokumentacji, jak również uzyskuje niezbędne dla zabezpieczenia prawidłowego toku wykonywania postanowień umownych informacje dotyczące sytuacji materialnej klienta.

Przedsiębiorca wskazał 19 elementów scoringu (sprawdzenia) finansowego osoby ubiegającej się o pożyczkę. Strona przedstawiła również listę pracowników (pkt 7 pisma z 1 lipca 2014 r.), wskazując ich stanowiska oraz kwoty pożyczek, jakich mogą udzielać (do 500 zł, do 750 zł, powyżej 750 zł). Wskazała ponadto czynności podejmowane w związku z obsługą przygotowania i zawarcia umowy o pożyczkę na poszczególne kwoty. W przypadku 500 zł i 750 zł jest to m.in. udzielenie informacji, wydanie formularz informacyjnego, przyjęcie wniosku wraz z dokumentami, wykonanie scoringu, potwierdzenie miejsca pracy przed wydaniem decyzji, sprawdzenie w BIG, sprawdzenie w bazach danych spółki, wydanie decyzji przez pracownika biurowego zatwierdzenie przez doradcę klienta, zabezpieczenie pożyczki ruchomościami po wizji lokalnej. Wszystkie te czynności są podejmowane w zależności od konkretnych potrzeb i okoliczności kolejności, przy uwzględnieniu opatrywania ich stosowanymi podpisami i pieczętkami, mającymi w głównej mierze walor dowodowy przy dokonywaniu wewnętrznych audytów.

W przypadku 1000 zł dokonuje się powyższych czynności, a ponadto wykonywana jest przez kierownika wizja lokalna w celu zbadania rodzaj i stan zabezpieczeń pożyczki. Dodatkowo, sprawdzana jest w bazach gospodarczych prawdziwość istnienia i stabilność pracodawcy osoby wnioskującej o pożyczkę.

Pszczołka Piechoccy sp. j. wyjaśniła, że wszystkie osoby pracujące przy procesie wniosków i udzielania pożyczek są przez nią zatrudnione na umowę o pracę z wynagrodzeniem stałym miesięcznym i nie otrzymują prowizji za udzielane pożyczki.

Strona uzupełniła również, że opłata multimedialna pobierana jest przede wszystkim za czynności wykonywane w trakcie trwania umowy oraz w okresie „okołowymagalnym”.

Przedsiębiorca, odnosząc się do sposobu wykonywania i zakresu obsługi w domu klienta, wyjaśnił: *„Obsługa w domu klienta obejmuje swym zakresem usługę związaną z faktem udzielenia pożyczki w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy. Przede wszystkim ma w założeniu polegać na osobistym udzieleniu pożyczki w miejscu zamieszkania i na osobistym odbiorze rat. Taki był zamysł marketingowy prowadzonej w ramach spółki działalności. Przede wszystkim chodziło o zaproponowanie klientowi dodatkowej innowacyjnej usługi, różniącej ofertę spółki od oferty innych pożyczkodawców funkcjonujących na rynku.*

Usługa ta może również obejmować fakultatywne dodatkowe odwiedziny w miejscu mieszkania w celu zawarcia umowy przewłaszczenia, jeżeli pożyczkobiorca nie dysponuje w dacie zawarcia umowy dokumentami świadczącymi o przysługującym mu prawie własności ruchomości, mających być przedmiotem przewłaszczenia.

Koszty obsługi w miejscu zamieszkania obejmuje również kontrola stanu przedmiotu przewłaszczenia i jej prawidłowego użytkowania (jeden raz w miesiącu), jak również sprawdzenie stopnia jego zużycia, co wynika z postanowień umowy przewłaszczenia.”

W formie załącznika do powyższego pisma Strona przedłożyła 10 umów o kredyt konsumencki zawartych w dniach;

- 9 czerwca 2014 r. – 5 umów,
- 11 czerwca 2014 r. – 1 umowa,
- 12 czerwca 2014 r. – 4 umowy.

Dnia 17 lipca 2015 r. Prezes UOKiK, mając na względzie art. 27 ust. 1 i 3 uokik, wystosował do Strony wezwanie z zapytaniem, czy stosuje ona w dalszym ciągu opłaty, o których mowa w pkt X-XII postanowienia nr RBG-144/2013. Przedsiębiorca został również wezwany do wskazania, czy opłaty te są pobierane na takich samych warunkach i w takich samych wysokościach, jak dotychczas. W odpowiedzi z dnia 31 lipca 2015 r. Strona podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko i oświadczenia składane w toku postępowania, podkreślając, że w ocenie Pszczółka Piechoccy sp.j. stosowane koszty związane z udzieleniem pożyczki nie są wygórowane, a ich wysokość jest niewspółmierna do podejmowanych czynności, stanowiąc jedne z najniższych kosztów w kraju, w porównywalnym segmencie działalności. Pszczółka Piechoccy sp. j. nie wskazała, ażeby pobieranie przedmiotowych opłat na warunkach określonych w cytowanym postanowieniu zostało przez nią zaprzestane.

Prezes UOKiK zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy (pismo z dnia 10 grudnia 2015 r.). Strona nie skorzystała z tego uprawnienia.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Na podstawie zebranego materiału dowodowego Prezes UOKiK ustalił, iż Pszczółka Piechoccy sp. j. jest przedsiębiorcą wpisanym od dnia 11 maja 2012 r. pod numerem 0000418452 do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego (dalej KRS). Przedmiot działalności ww. przedsiębiorcy stanowią zgodnie z wpisem do KRS: pozostałe pośrednictwo pieniężne (64.19.Z), pozostałe formy udzielania kredytów (64.92.Z) i zarządzanie rynkami finansowymi (66.11.Z).

(dowód: informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z KRS stanowiąca załącznik do notatki służbowej z dnia 16 października 2014 r.)

Pszczółka Piechoccy sp. j. udziela pożyczek na okres 90 dni na kwoty od 500 zł do 5000 zł, przy czym najczęściej kwota pożyczki nie przekracza 1000 zł z uwagi na ograniczoną zdolność kredytową pożyczkobiorców. Działalność powyższa wykonywana jest na obszarze miasta Bydgoszczy oraz miast sąsiadujących, takich jak: Inowrocław, Świecie i Nakło nad Notecią.

(dowód: pismo Strony z dnia 27 lutego 2013 r.)

Umowy o kredyt konsumencki zawierane są wyłącznie poza lokalem przedsiębiorstwa, w ten sposób, że pracownik Pszczółka Piechoccy sp. j. dojeżdża do miejsca zameldowania bądź

pobytu czasowego klienta, wskazanego we wniosku o udzielenie pożyczki, gdzie dochodzi również do przekazania środków pieniężnych z tytułu udzielonej pożyczki.

(dowód: pismo Strony z dnia 23 marca 2013 r.)

W związku z udzielaniem pożyczek Pszczółka Piechoccy sp. j. posługuje się od dnia 25 września 2012 r. następującymi dokumentami:

- 1) Wniosek o udzielenie pożyczki (chwilówki),
- 2) Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego (dalej: formularz informacyjny),
- 3) Umowa o pożyczkę,
- 4) Ogólne Warunki Umów Pożyczek Pszczółka Piechoccy Spółka Jawna (dalej jako OWU Pożyczek)
- 5) Umowa przewłaszczenia rzeczy ruchomych,
- 6) Pokwitowanie odbioru pożyczki,
- 7) Oświadczenie o zatrudnieniu,
- 8) Dyspozycja – zgoda na potrącenie z wynagrodzenia zobowiązań z tytułu pożyczki,
- 9) Deklaracja wekslowa,
- 10) blankiet weksła,
- 11) Oświadczenie pożyczkobiorcy,
- 12) Harmonogram spłaty pożyczki,
- 13) pełnomocnictwo do dokonywania prolongaty spłaty pożyczki,
- 14) wzorzec aneksu do umowy pożyczki dot. prolongaty terminu spłaty.

Stosowany jest również formularz oceny zdolności kredytowej (tzw. scoring), dokonywanej przez Przedsiębiorcę przed udzieleniem kredytu konsumenckiego.

(dowód: pismo Strony z dnia 27 lutego 2013 r. z załącznikami, pismo Strony z dnia 23 marca 2013 r. z załącznikami, pismo Strony z dnia 1 lipca 2014 r. z załącznikami)

W rubryce formularza informacyjnego zatytułowanej: *„Koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/Pani ponieść w związku z umową o kredyt, inne koszty, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową”* Przedsiębiorca wskazał koszt obsługi w domu klienta (dla przykładu pożyczki w kwocie 1000 zł – koszt obsługi w domu wynosi 220 zł).

Brak w Umowach o pożyczkę informacji o koszcie obsługi w domu klienta. Nie został on również uwzględniony w całkowitej kwocie do zapłaty.

Koszty obsługi pożyczki mogą wzrosnąć w sytuacji, w której pożyczkobiorca zmieni miejsce zamieszkania na odległość większą niż 50 km od miejsca zamieszkania, aktualnego w chwili zawarcia umowy, jeżeli ponoszone faktycznie koszty obsługi będą wyższe od dotychczas ustalonych w umowie o pożyczkę. Sprawia to, że opłata za obsługę domową ustalona jest jako minimalna.

(dowód: pismo Strony z dnia 27 lutego 2013 r. z załącznikami, pismo Strony z dnia 23 marca 2013 r. z załącznikami, pismo Strony z dnia 1 lipca 2014 r. z załącznikami)

Do dnia 3 lipca 2013 r. wszyscy klienci Pszczółka Piechoccy sp. j. skorzystali z usługi obsługi w domu.

(dowód: pismo Strony z dnia 3 lipca 2013 r.)

W całym 2013 r. Przedsiębiorca udzielił **[tajemnica przedsiębiorstwa]** pożyczek, z czego **[tajemnica przedsiębiorstwa]** umów zawarto bez opcji obsługi w domu klienta. Z powyższego wynika, iż do momentu wszczęcia niniejszego postępowania wszystkie umowy były zawierane z opcją obsługi w domu. Natomiast po 3 lipca 2013 r. (tj. po dacie pisma Strony, w którym odniosła się do zarzutów postanowienia nr RBG-144/2013) do końca roku 2013 r. co najmniej niektóre umowy nie przewidywały obsługi domowej.

Z kolei w 2014 r., do dnia 1 lipca (data pisma Strony), Pszczółka Piechoccy sp. j. zawarła **[tajemnica przedsiębiorstwa]** umów pożyczki – **wszystkie z opcją obsługi w domu klienta.**

Obsługa w domu klienta obejmuje swym zakresem usługę związaną z faktem udzielenia pożyczki w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy. Polega na osobistym udzieleniu pożyczki i na osobistym odbiorze rat. Fakultatywnie, usługa może obejmować dodatkowe odwiedziny w miejscu zamieszkania w celu zawarcia umowy przewłaszczenia. Koszty obsługi w miejscu zamieszkania obejmują również kontrole stanu przedmiotu przewłaszczenia i jego prawidłowego użytkowania (jeden raz w miesiącu), jak również sprawdzenie stopnia jego zużycia.

(dowód: pismo Strony z dnia 1 lipca 2014 r.)

Wysokość opłaty za obsługę w domu klienta uzależniona jest od kwoty pożyczki, co związane jest bezpośrednio z obsługą osobową kredytu konsumenckiego. Pożyczka na kwotę 500 zł udzielana jest przez agenta, na kwotę 750 zł przez kierownika wraz z agentem, natomiast na kwotę 1000 zł udzielana jest przez kierownika wraz z agentem i przedstawicielem zarządu spółki.

Prezes UOKiK nie dał wiary oświadczeniom Pszczółka Piechoccy sp. j. z pisma z dnia 3 lipca 2013 r., iż postanowienia dotyczące obsługi w domu nie stanowią obowiązkowej umowy dodatkowej. Pozostałe okoliczności sprawy, w tym wyjaśnienia składane przez Stronę w jej pismach, wskazują, iż wykonywanie obsługi klienta w domu jest metodą biznesową stosowaną przez Pszczółka Piechoccy sp. j., która ma odróżniać ją od innych kredytodawców, zapewniając wygodę klientowi, a jednocześnie zmniejszenie ryzyka przedsiębiorcy poprzez bieżącą kontrolę nad dokonywaniem wpłat (osobisty odbiór rat u konsumenta) i stanem przedmiotów przewłaszczonych na zabezpieczenie spłaty.

Jedynie przez okres maksymalnie pół roku (II półrocze 2013 r.) po wszczęciu niniejszego postępowania Pszczółka Piechoccy sp. j. nie zobowiązywała konsumentów do korzystania z obsługi w domu.

(dowód: pismo Strony z dnia 3 lipca 2013 r., pismo Strony z dnia 1 lipca 2014 r)

Po zawarciu umowy kredytu konsumenckiego Pszczółka Piechoccy sp. j. pobiera od swoich klientów opłatę z tytułu „kosztów administracyjnych i kosztów ustanowienia pożyczki” w wysokości: 75 zł (pożyczka 500 zł), 120 zł (pożyczka 750 zł) lub 150 zł (pożyczka 1000 zł). Opłata ma rekompensować nakład pracy niezbędny do wykonania przy udzielaniu pożyczek.

W przypadku 500 zł i 750 zł dokonywane są następujące czynności, m.in. udzielenie informacji, wydanie formularz informacyjnego, przyjęcie wniosku wraz z dokumentami,

wykonanie scoringu (19 punktów wywiadu weryfikujących zdolność kredytową), potwierdzenie miejsca pracy przed wydaniem decyzji, sprawdzenie w BIG, sprawdzenie w bazach danych spółki, wydanie decyzji przez pracownika biurowego, zatwierdzenie przez doradcę klienta, zabezpieczenie pożyczki ruchomościami po wizji lokalnej.

W przypadku 1000 zł dokonuje się powyższych czynności, a ponadto wykonywana jest przez kierownika wizja lokalna w celu zbadania rodzaju i stanu zabezpieczeń pożyczki. Dodatkowo, sprawdzana jest w bazach gospodarczych prawdziwość istnienia i stabilność pracodawcy osoby wnioskującej o pożyczkę.

(dowód: Umowy o pożyczkę i OWU Pożyczek załączone do pism Strony z 27 lutego 2013 r., z 23 marca 2013 r. i z 1 lipca 2014 r.)

Przedsiębiorca pobiera również opłatę z tytułu „usługi multimedialnej, telefonicznej i sms” za przesyłanie sms-ów lub wykonywanie telefonów wskazujących ostateczny termin spłaty pożyczki i przypominających o tym terminie oraz upominających w zakresie obowiązującej umowy, a także za wysyłanie e-maili. Opłata ta pokrywa ewentualny koszt zgrania umowy pożyczki z załącznikami na nośnik multimedialny (na życzenie klienta). Obejmuje także ponoszony przez pożyczkodawcę koszt obsługi, konserwacji i serwisu urządzeń oraz sprzętu teleinformatycznego, koszt sporządzenia i skompletowania dokumentacji fotograficznej przewłaszczonego mienia stanowiącego zabezpieczenie umowy pożyczki i zgranie zdjęć na stosowny nośnik (w tym cena nośnika, np. płyta CD, DVD lub pendrive, wynagrodzenie pracownika)

(dowód: pismo Strony z dnia 3 lipca 2013 r., umowy pożyczek załączone do pism z 27 lutego i 23 marca 2013 r.)

W pkt 3 Umowy o pożyczkę, Pszczółka Piechoccy sp. j. wskazuje „kwotę łączną”, którą konsument będzie obowiązany zwrócić, do której zalicza: kapitał zaciągniętej pożyczki (na przykładzie 1000 zł), z odsetkami (9,9 zł), kosztami administracyjnymi i kosztami ustanowienia pożyczki (150 zł), prowizją (120 zł), umownymi kosztami z tytułu ustanowienia zabezpieczeń na wypadek niewykonania zobowiązań wynikających z umowy pożyczki (umowy przewłaszczenia – koszt 2% wartości udzielonej pożyczki oraz weksel – koszt 10 zł), a także opłata z tytułu usługi multimedialnej, telefonicznej i sms (10 zł).

W ujęciu porównawczym koszty te przedstawiają się następująco (z uwzględnieniem kosztu obsługi w domu):

Tab. 1. Całkowita kwota do zapłaty - kredyt konsumencki Pszczółka Piechoccy sp. j.

Koszt (w zł)	Pożyczka 500 zł	Pożyczka 750 zł	Pożyczka 1000 zł
kapitał zaciągniętej pożyczki	500	750	1000
Odsetki	4,50	7,20	9,90
Koszty administracyjne i ustanowienia pożyczki	75	120	150
Prowizja	60	80	120

Umowa przewłaszczenia (postanowienie nieprecyzyjne)	10	15	20
Weksel	10	10	10
Opłata „multimedialna”	10	10	10
Obsługa w domu	160,50	177,80	220,10

Opracowanie własne UOKiK.

(dowód: Umowy o pożyczkę i OWU Pożyczek załączone do pism Strony z 27 lutego 2013 r., z 23 marca 2013 r. i z 1 lipca 2014 r.)

Wszystkie osoby pracujące przy procesie wniosków i udzielania pożyczek są przez Pszczółka Piechoccy sp. j. zatrudnione na umowę o pracę z wynagrodzeniem stałym miesięcznym i nie otrzymują prowizji w związku z liczbą zawartych umów pożyczek.

(dowód: pismo Strony z dnia 19 maja 2014 r.)

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczny

Przepis art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów ogranicza zastosowanie jej przepisów wyłącznie do podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do uruchomienia instrumentów określonych w tej ustawie jest zatem zaistnienie takiego stanu faktycznego, w którym działania przedsiębiorców naruszają jej przepisy i jednocześnie stanowią zagrożenie dla interesu publicznego, bądź też naruszają ten interes.

Niniejsze postępowanie dotyczy stosowania przez Pszczółka Piechoccy sp. j. czynów nieuczciwej konkurencji. Przedsiębiorca oferuje swoje usługi powszechnie na obszarze Bydgoszczy i sąsiednich miast (Inowrocław, Świecie, Nakło nad Notecią), to znaczy, że każdy zainteresowany posiadający w ocenie Pszczółka Piechoccy sp. j. zdolność kredytową, może z jej usług skorzystać. Praktyki stosowane przez Stronę nie dotyczą jedynie interesów indywidualnych, lecz **dotyczyć mogą każdego**, kto skorzystał lub może skorzystać z oferty udzielenia krótkoterminowej pożyczki pieniężnej przez skarżonego Przedsiębiorcę. Uznać wobec tego należy, iż niniejsze **postępowanie prowadzone było w interesie publicznym**.

Ad I

Przesłanki stwierdzenia praktyki z art. 24 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Punktem wyjścia do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie jest ustalenie, czy działania Pszczółka Piechoccy sp. j. noszą znamiona praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przepis art. 24 ust. 1 uokik stanowi, iż zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast art. 24 ust. 2 pkt 1 i 3 uokik określają,

iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w tym czyny nieuczciwej konkurencji.

Oceny, czy w danym przypadku mamy do czynienia z praktyką określoną w wyżej przywołanych przepisach, możemy dokonać na podstawie ustalenia łącznego spełnienia trzech przesłanek, którymi są:

- **działania przedsiębiorcy,**
- **bezprawność tych działań,**
- **naruszenie zbiorowego interesu konsumentów.**

Działania przedsiębiorcy

Zgodnie z przepisem art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ilekroć w ustawie tej jest mowa o przedsiębiorcy, pojmuje się przez to między innymi przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r., poz. 672, ze zm.). Przepis art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Mając powyższe na uwadze, uznać należy, iż Pszczółka Piechoccy sp. j. jako spółka prawa handlowego wpisana do rejestru przedsiębiorców KRS, prowadząca działalność gospodarczą (działalność usługowa prowadzona we własnym imieniu, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły, o charakterze zarobkowym), jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 uokik. Tym samym, działania Pszczółka Piechoccy sp. j. mogą podlegać ocenie w aspekcie naruszenia zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przesłanka bezprawności

Pojęcie bezprawności nie jest pojęciem prawnie zdefiniowanym. Należy zatem przyjąć, zgodnie z jego literalnym brzmieniem, że „działanie bezprawne” to **zachowanie sprzeczne z nakazem lub zakazem** zawartym w ustawie, rozporządzeniu wydanym na podstawie i dla wykonania ustawy, umową międzynarodową mającą bezpośrednie zastosowanie w stosunkach wewnętrznych oraz z zasadami współżycia społecznego. **Bezprawność jest czynnikiem o charakterze obiektywnym, tj. niezależnym od wystąpienia szkody, czy też zamiaru po stronie przedsiębiorcy** dopuszczającego się działań bezprawnych. Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa¹.

Praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów może przybierać różne formy. Art. 24 ust. 2 uokik wskazuje na przykładowe kategorie działań bezprawnych, których dopuścić

¹ Por. J. Szwaia (red.), *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2000, s. 117-118.

się może przedsiębiorca. Należą do nich – jak już wskazano – między innymi czyny nieuczciwej konkurencji (art. 24 ust. 2 pkt 3 uokik).

Czynem nieuczciwej konkurencji jest – zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1503, ze zm., **dalej również: uznk**) – działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta.

Przepis art. 3 ust. 1 uznk stanowi klauzulę generalną, niemniej jednak w doktrynie i orzecznictwie zaakceptowany jest pogląd, iż może on stanowić samodzielną podstawę do uznania praktyki za czyn nieuczciwej konkurencji, pomimo iż nie można go odnieść do któregośkolwiek ze stypizowanych czynów wyraźnie zakazanych wymienionych w rozdziale II uznk.² Aby działanie przedsiębiorcy mogło być w kontekście przedmiotowego postępowania uznane za czyn nieuczciwej konkurencji, powinno spełniać przesłankę **sprzeczności z prawem lub dobrymi obyczajami** i jednocześnie **zagrażać lub naruszać interes klienta**.³

Dobre obyczaje

Klauzula generalna dobrych obyczajów podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny, sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności, czyli takie działania, które potocznie określone są jako **nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania**.⁴ W stosunkach z konsumentami „dobry obyczaj” powinien wyrażać się we właściwym informowaniu o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniu pozycji profesjonalisty i rzetelnym traktowaniu partnerów umów.

W stosunkach z konsumentami szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość.⁵

Ponadto, mimo, że pojęcie dobrych obyczajów nie jest w prawie zdefiniowane, to, podobnie jak klauzula zasad współżycia społecznego, jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych oraz opracowań doktryny.⁶ Wskazuje się, że dobre obyczaje to **uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etyczno-moralnym**, a na ich treść składają się elementy etyczne i socjologiczne kształtowane przez oceny moralne i społeczne stanowiące uzupełnienie porządku prawnego.

W zakresie określenia istoty poszanowania dobrych obyczajów orzecznictwo odwołuje się m.in. do istoty dobrego obyczaju jako szeroko rozumianego **szacunku**

² Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 31 lipca 1995, sygn. akt I ACr 308/95 – „Jeżeli określone działanie nie mieści się w katalogu czynów wyraźnie zakazanych przez ustawę należy na podstawie przewidzianej w art. 3 ustawy klauzuli generalnej, jako uniwersalnego zakazu nieuczciwej konkurencji, ocenić charakter tego działania z uwzględnieniem przesłanek zawartych w tym przepisie.”

³ M. Sieradzka, *Komentarz do art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów* [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, pkt 4.3.1, LEX 2008.

⁴ K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2002 r., str. 804.

⁵ A. Olejniczak, *Komentarz do art. 385 (1) kodeksu cywilnego*, pkt 10 [w:] A. Kidyba (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna*, LEX, 2010.

⁶ Por. wyrok SA we Wrocławiu z 13 listopada 1991 r., sygn. akt I ACr 411/91, *Wokanda* 1992/4, J. Szwaja [w:] *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, Warszawa 2000, str. 122-133, R. Stefanicki, *Dobre obyczaje w prawie polskim*, Przegląd Prawa Handlowego, 2002/5.

dla drugiego człowieka. Przy takim założeniu sprzeczne z dobrym obyczajem jest np. nierzetelne udzielanie informacji konsumentom.⁷ Obowiązek **informowania partnera o istotnych (z jego punktu widzenia) okolicznościach dotyczących m.in. przedmiotu świadczenia,** a także powinność czynienia tego **w sposób prawdziwy, rzeczowy i kompletny** – jest cechą generalną prawa umów i wypływa z obowiązku lojalnego kontraktowania.⁸ Najczęściej akceptuje się nową tendencję w odczytywaniu pojęcia dobrych obyczajów w rozumieniu art. 3 ust. 1 u.z.n.k., którą charakteryzuje podejście ekonomiczno-funkcjonalne. Jego istotą jest przywiązywanie wagi nie do przestrzegania dobrych obyczajów "w ogóle", ale do zachowania przedsiębiorców w działalności gospodarczej. Syntetyczne ujęcie tych poglądów wyraża się w stwierdzeniu, że dobre obyczaje to **normy moralne i zwyczajowe stosowane w działalności gospodarczej.** Odchodzi się tu zatem od ujęcia tradycyjnego, zgodnie z którym dobre obyczaje były oceniane z punktu widzenia ogólnych zasad etyczno-moralnych, a istotne kryterium stanowiło poczucie godności ogółu ludzi, myślących sprawiedliwie i słusznie.⁹

Z uwagi na to, iż normy postępowania będące „dobrymi obyczajami” mają z reguły charakter moralny i zwyczajowy, nie da się określić zamkniętego ich katalogu. Dopiero zatem w konkretnej sytuacji możliwe jest przypisanie im określonej treści, poprzez ocenę konkretnego postępowania z punktu widzenia ukształtowanej, uczciwej postawy przedsiębiorców - przyjmując za miernik uczciwości ocenę zorientowaną na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania konkurencji przez rzetelne i niezafałszowane współzawodnictwo pod względem jakości, ceny i innych pożądaných przez klientów cech oferowanych towarów i usług oraz **poszanowanie pozycji konsumentów.**

W wyroku z dnia 4 listopada 2011 r. Sąd Najwyższy¹⁰ zwrócił uwagę na dobry obyczaj odnoszenia się do każdego człowieka z powagą i szacunkiem, natomiast traktowanie konsumentów przedmiotowo uznał za przekroczenie granic działania przyzwoitego i godziwego. Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie wskazał natomiast w wyroku z dnia 25 lipca 2013 r.¹¹, iż dobre obyczaje, to w szczególności **„normy postępowania polegające na nienadużywaniu w stosunku do słabszego uczestnika obrotu posiadanej przewagi ekonomicznej”.**

Z kolei, w cytowanym już wyroku z dnia 26 września 2002 r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, iż dokonując wykładni prawa (odnośnie dobrych obyczajów) należy *„mieć na względzie także jej znaczenie na przyszłość. Określone rozumienie konkretnego zachowania jako zgodnego z dobrymi obyczajami lub z nimi sprzecznego może wpływać na kształtowanie właściwych wzorców postępowania i zapobiegać upowszechnieniu praktyk niezaskługujących na aprobatę.”* Stanowisko to koresponduje z funkcją prewencyjną decyzji Prezesa UOKiK.

W doktrynie przeważa pogląd, że sprzeczność z dobrymi obyczajami **podlega ocenie obiektywnej.** Z tego zaś wynika, iż w zasadzie jest obojętne, czy sprawca czynu miał

⁷ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 marca 2005 r., sygn. akt VI ACa 774/2004.

⁸ Ewa Łętowska, *Prawo umów konsumenckich*, Wydanie 2. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2002, str. 215-216.

⁹ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2002 r., sygn. akt III CKN 213/01, LEX nr 75249.

¹⁰ Sygn. akt I CSK 796/10, LEX nr 1095811.

¹¹ Sygn. akt XVII AmC 9145/12, niepubl.

świadomość, że jego zachowanie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami oraz czy niewiedza ta była usprawiedliwiona lub nie. Jest to stanowisko akceptowane również przez judykaturę.¹²

Ad I. 1. Stosowanie opłaty za obsługę w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty.

Prezes UOKiK ustalił, że Pszczółka Piechoccy sp. j. pobiera opłatę za obsługę pożyczki w domu. Jest ona uzależniona od kwoty udzielanej pożyczki – większa pożyczka oznacza wyższą opłatę z tytułu obsługi domowej. Przedsiębiorca wskazywał w toku postępowania, jakie czynności mieszczą się w zakresie usługi obsługi w domu, a jednocześnie miałyby być pokrywane z przedmiotowej opłaty. Są to:

- osobiste udzielenie pożyczki w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy,
- osobisty odbiór rat,
- fakultatywnie dodatkowe odwiedziny w miejscu zamieszkania w celu zawarcia umowy przewłaszczenia,
- kontrola stanu przedmiotu przewłaszczenia i jego prawidłowego użytkowania (jeden raz w miesiącu),
- sprawdzanie stopnia zużycia przedmiotu przewłaszczenia.

Opłata pobierana jest najczęściej w wysokości 160,50 zł (pożyczka 500 zł), 177,80 zł (pożyczka 750 zł) lub 220,10 zł (pożyczka 1000 zł).

W ocenie Prezesa UOKiK, takie ukształtowanie opłaty (tj. sam mechanizm jej ustalania) jest niezgodne z dobrymi obyczajami i narusza interesy ekonomiczne konsumentów - pożyczkobiorców.

Przedsiębiorca tłumaczy, iż koszt obsługi domowej większej pożyczki jest wyższy z uwagi na większą odpowiedzialność i konieczność uzyskania przez pracownika zgody osób zarządzających spółką na wyjazd do klienta. Nie ma w tym zakresie żadnych dowodów ze strony Pszczółka Piechoccy sp. j. (np. regulaminu lub zasad wewnętrznych obsługi domowej, uchwał zarządu, poleceń wyjazdu do pożyczkobiorców wydawanych pracownikom przez zarząd Przedsiębiorcy itp.). Należy zauważyć, że różnice w udzielanych pożyczkach są relatywnie niewielkie – najczęściej pożyczane są kwoty od 500 do 1000 zł. Wszystkie udostępniane są na taki sam okres czasu, tj. 90 dni i spłacane w 3 ratach. Zakres czynności Pszczółka Piechoccy sp. j. może być zatem identyczny - przykładowo: udzielenie pożyczki i jednocześnie zawarcie umowy przewłaszczenia, odbiór trzech kolejnych rat z jednoczesnym sprawdzeniem stanu przewłaszczonych ruchomości, co łącznie daje 4 wizyty. Należy zwrócić uwagę również na fakt, że opłata została ustalona ryczałtowo, a zatem niezależnie od rzeczywistych kosztów, jakie ponosi Przedsiębiorca. Pszczółka Piechoccy nie informuje konsumentów, jakie czynności będzie wykonywać w ramach obsługi domowej, z jaką częstotliwością i przy użyciu jakich środków. Pożyczkobiorca nie jest w stanie, tym bardziej, zweryfikować, jakie koszty poniesie pożyczkodawca i czy są one adekwatne do nałożonej opłaty (czy też stanowią one dodatkowe wynagrodzenie przedsiębiorcy). W ocenie Prezesa UOKiK, sposób, w jaki ukształtowano opłatę ze obsługę w domu, wskazuje na nieekwiwalentność pobieranych kwot względem wykonywanych czynności.

¹² Por. J. Szwaja, komentarz do art. 3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji [w:] J. Szwaja (red.) *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa 2006, str. 165, pkt 69 i n. oraz przytoczone tam źródła i orzecznictwo.

Dodatkowo, kwoty należne z tytułu obsługi w domu wskazane w formularzach informacyjnych są w rzeczywistości opłatami minimalnymi, gdyż mimo ryczałtowego sposobu ich naliczania mogą one ulec zmianie w przypadku, gdy koszty po stronie pożyczkodawcy wzrosną na skutek zmiany miejsca zamieszkania konsumenta. Ten swego rodzaju „jednostronny ryczałt” powoduje nierównowagę w sferze praw i obowiązków stron umowy kredytu konsumenckiego.

Jak twierdzi Przedsiębiorca, oferowanie obsługi w domu ma być sposobem na zachęcenie konsumentów do skorzystania z usług finansowych Pszczółka Piechoccy sp. j. i elementem wyróżniającym tego pożyczkodawcę wśród konkurentów. Należy zatem przyznać, że sama idea tworzenia pewnych udogodnień dla klientów (w tym przypadku obsługi domowej pożyczki) nie jest negowana w niniejszym postępowaniu. Tym co podlega negatywnej ocenie Prezesa UOKiK jest ukształtowanie tej dodatkowej usługi w sposób szkodzący interesom konsumentów.

Po pierwsze więc, z całokształtu materiału dowodowego (w tym zwłaszcza oświadczeń samej Strony) wynika, że jest to pewien dodatkowy, lecz obowiązkowy element stosunku prawnego łączącego konsumenta z Pszczółka Piechoccy sp. z o.o., a jednocześnie informacja o nim nie jest przekazywana w sposób klarowny (co było przedmiotem osobnego zarzutu – pkt III postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania – i rozstrzygnięcia).

Do drugie, Strona utrzymuje, że opłata stanowi pokrycie kosztów ponoszonych przez nią w związku z obsługą pożyczek w miejscach zamieszkania pożyczkobiorców. Jednocześnie w swoich oświadczeniach mnoży czynności, których dokonanie jest rzekomo niezbędne. Prezes UOKiK nie widzi przede wszystkim uzasadnienia dla składania osobnych wizyt w celu udzielenia pożyczki i zawarcia umowy przewłaszczenia, czy też osobno odbioru rat pożyczki i sprawdzenia stanu przewłaszczonych ruchomości w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy. Ponadto, jeżeli zabezpieczenie w formie przewłaszczenia jest fakultatywne, nie wszystkich koszt ten będzie dotyczył – opłata za obsługę w domu pozostaje jednak niezmienna.

Jeżeli chodzi natomiast o zróżnicowanie procedur dotyczących obsługi pożyczek o wprawdzie różnych, lecz nieznacznie odbiegających od siebie, wysokościach poprzez np. konieczność uzyskania zezwolenia pracownika na wyjazd po odbiór jednej raty pożyczki na 1000 zł (rata w wysokości ok.450 zł), ale już nie raty pożyczki na 500 zł (rata w wysokości ok. 200 zł), co powoduje wzrost kosztu obsługi w domu, to świadczy to raczej o złej organizacji pracy albo mnożeniu fikcyjnych kosztów, które mogą być przerzucone na konsumentów. Pszczółka Piechoccy sp. j. nie popiera bowiem swoich twierdzeń co do konieczności zróżnicowania kosztów obsługi w domu zależnie od kwoty pożyczki jakimikolwiek dowodami ani rzeczowymi argumentami.

Budzi wątpliwości również brak możliwości spłaty zadłużenia w lokalu Przedsiębiorcy w centrum Bydgoszczy bez konieczności oczekiwania na przyjazd przedstawiciela Pszczółka Piechoccy sp. j. (zgodnie z ogólnymi zasadami wyznaczonymi przez art. 454 § 1 zd. 2 i § 2 kc spełnienie świadczenia następuje w siedzibie wierzyciela), czy też brak możliwości dokonania przelewu na rachunek bankowy pożyczkodawcy. W ocenie Prezesa UOKiK, nie jest racjonalnym wykonywanie wyjazdów do tych konsumentów, którzy sami mogą dokonać spłaty całości pożyczki lub jej części w lokalu Przedsiębiorcy (np. mieszkają w okolicy albo przy okazji załatwiania spraw osobistych) albo przelewem. Jedynym uzasadnieniem może być chęć obłożenia pożyczkobiorców nadmiernej wysokości opłatą dodatkową przez Pszczółka

Piechoccy sp. j. za rzekomo poniesione koszty związane z obsługą domową. Zmiana ogólnej zasady wyznaczonej cytowanymi przepisami kodeksu cywilnego (splata u wierzyciela) może w powyższych sytuacjach z udogodnienia stać się zbędną uciążliwością.

Warto zwrócić uwagę również na sam charakter usługi „obsługa w domu”, zadając pytanie, komu przynosi korzyść jej wykonywanie. W istocie, niektóre czynności mogą skutkować ułatwieniami dla konsumenta (np. dostarczenie gotówki do rąk własnych), inne zaś służą zabezpieczeniu interesów pożyczkodawcy (np. czynności związane z przewłaszczeniem) czy też mogą być postrzegane jako wyraz realizacji obowiązku współdziałania wierzyciela przy wykonywaniu zobowiązania przez dłużnika, o którym mowa w art. 354 § 2 w zw. z § 2 kc (odbiór rat pożyczki przez Przedsiębiorcę). Zgodnie z powyższym przepisem, współdziałając w wykonaniu zobowiązania wierzyciel powinien kierować się zasadami współżycia społecznego (pojęcie utożsamiane z dobrymi obyczajami) i ustalonymi zwyczajami. Obsługa domowa pożyczki jest, w ocenie Prezesa UOKiK, przynajmniej w części, wyrazem realizacji obowiązków Pszczółki Piechoccy sp. j. jako wierzyciela. Skoro ustala treść umów i przez to kształt umowy pożyczki, w ten sposób, że konsument nie może spłacić zadłużenia inaczej, niż podczas wizyty pracownika Przedsiębiorcy, to ten ostatni powinien koszty wizyt pokrywać, a co najmniej w nich znacząco partycypować. Ma to zastosowanie tym bardziej do czynności związanych z przewłaszczeniem, których Pszczółka Piechoccy dokonuje w swoim interesie.

Odnosząc się jeszcze do kosztów przewłaszczenia, nie można pominąć istotnego faktu, że Przedsiębiorca obciąża konsumenta, poza opłatą za obsługę w domu, **również osobną opłatą z tytułu dokonywania czynności związanych z zabezpieczeniem pożyczki (przewłaszczeniem i wystawieniem weksła)**. Twierdzenia Pszczółka Piechoccy sp. j. o konieczności finansowania czynności związanych z przewłaszczeniem z opłaty za obsługę w domu są zatem gołosłowne. Ponadto, świadczą w ocenie Prezesa UOKiK o tworzeniu nieprawdziwego uzasadnienia dla pobierania różnych opłat, które – jak się okazuje – pokrywać mają koszty tych samych czynności.

W ocenie Prezesa UOKiK, powyższe argumenty przemawiają za tym, że Pszczółka Piechoccy sp. j. narusza dobre obyczaje i interesy konsumentów. Przedsiębiorca narusza dobry obyczaj nienadużywania swojej ekonomicznej przewagi nad konsumentem (ustalania opłat adekwatnych do zakresu podejmowanych czynności) oraz dobry obyczaj pełnego, rzetelnego i prawdziwego informowania nieprofesjonalnego klienta o kosztach związanych z produktem (usługą). Pszczółka Piechoccy sp. j. pobiera „jednostronnie ryczałtową” opłatę za obsługę pożyczki w domu, zwalniając się z pełnego informowania konsumentów o rzeczywistych kosztach tej usługi. W rezultacie, narzuca pożyczkobiorcom również takie koszty, które powinny być co najmniej dzielone albo wręcz pokrywane przez pożyczkodawcę (z uwagi na jego obowiązek współdziałania albo jego wyłączny interes w dokonaniu czynności) czy też takie, które wynikają ze złej organizacji pracy (nadmierność wyjazdów, zbyt wiele osób uczestniczących w prostej czynności) albo nawet są fikcyjne (rzekomy koszt uzyskania przez pracownika zgody na wizytę u klienta).

Biorąc zatem pod uwagę kilka czynników występujących łącznie, a mianowicie: powszechne stosowanie obsługi domowej (obowiązkowy jej charakter); wyłączenie możliwości innej formy splaty zobowiązania, wysoki koszt tej usługi (zarówno względem kwoty pożyczki jak i regularnego wynagrodzenia pożyczkodawcy – patrz Tab. 1), obejmowanie tą opłatą kosztów, które mogą być ponoszone przez Przedsiębiorcę bez racjonalnego uzasadnienia (nadmierna ilość wizyt i zaangażowanie zbyt dużej ilości osób w proste

i powtarzalne procesy decyzyjne – np. uzyskanie zgody na wyjazd), a także kosztów czynności pokrywanych z osobnych opłat (związanych z przewłaszczeniem), należy uznać, że Pszczółka Piechoccy sp. j. stosuje opłatę za obsługę w domu w wysokości nieekwiwalentnej do kosztów rzeczywiście wykonywanych czynności, traktując ją jako dodatkowe wynagrodzenie za udzielenie pożyczki.

Oczywiste jest w tym kontekście naruszenie interesów konsumentów – zarówno ekonomicznych (płacą więcej niż powinni) jak i wynikających z samego statusu równoprawnej strony umowy, tj. przede wszystkim prawa do rzetelnej informacji o usłudze i zakresie czynności podejmowanych przez przedsiębiorcę w zamian za (wygórowaną) opłatę.

Mając na uwadze powyższe, Prezes UOKiK stwierdził, że praktyka pobierania przez Pszczółka Piechoccy sp. j. opłaty za obsługę pożyczki w domu na aktualnych zasadach, tj. przede wszystkim nieekwiwalentnej do zakresu wykonywanych czynności **stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, a zatem narusza art. 3 uznk. Oznacza to, że działania Przedsiębiorcy są w tym zakresie bezprawne.**

Ad I.2. Stosowanie opłaty o nazwie „koszty administracyjne i koszty ustanowienia pożyczki”, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty.

Prezes UOKiK ustalił, że Pszczółka Piechoccy sp. j. pobiera opłatę o nazwie „koszty administracyjne i koszty ustanowienia pożyczki”, której wysokość jest uzależniona od wysokości kwoty kredytu. Przykładowo: przy kredycie na kwotę 500 zł opłata ta wynosi 75 zł (czyli 15 proc.), przy kredycie na kwotę 750 zł opłata ta wynosi 120 zł (czyli 16 proc.), przy kredycie na kwotę 1000 zł opłata ta wynosi 150 zł (czyli 15 proc.). Zgodnie z wyjaśnieniami Przedsiębiorcy ma ona charakter opłaty przygotowawczej tj. ma kompensować wszelkie koszty: przygotowania i zawarcia umowy oraz wypłaty środków pieniężnych, wprowadzenia danych do systemu komputerowego Przedsiębiorcy i przeprowadzenia badania zdolności konsumenta. Co do zasady, koszty takich przygotowań są takie same, bowiem czynności wykonywane przez pożyczkodawcę w związku z zawarciem umowy przebiegają według ustandaryzowanego schematu. W odniesieniu do powyższego należy stwierdzić, że ponoszenie przez Przedsiębiorcę wysokich kosztów związanych z przyjętym przez niego systemem funkcjonowania nie powinno skutkować nadmiernym obciążaniem konsumentów kosztami.

Opłata w wysokości zależnej od wysokości pożyczki nie odzwierciedla rzeczywistych kosztów przygotowania umowy, gdyż Przedsiębiorca posługuje się gotowym wzorcem, do którego wpisuje jedynie dane konsumenta, kwotę kredytu itd. Proces oceny ryzyka kredytowego jest również ustandaryzowany. Zgodnie z oświadczeniami Strony, podstawą oceny zdolności kredytowej konsumenta jest tzw. scoring finansowy, czyli wywiad składający się z zapytań o 19 elementów mogących mieć wpływ na sytuację ekonomiczną potencjalnego pożyczkobiorcy i jego wypłacalność (np. wynagrodzenie, wiek, wykształcenie, miesięczna kwota zobowiązań itp.). Jest on przeprowadzany w przypadku każdego wniosku o pożyczkę, niezależnie od jej wysokości, a zatem niezależnie również od stanowiska pracownika obsługującego wniosek. W ocenie Prezesa UOKiK zatem, uzależnianie wysokości opłaty od kwoty pożyczki nie odzwierciedla kosztów faktycznie ponoszonych przez Przedsiębiorcę w związku z przygotowaniem umowy.

Pszczołka Piechoccy sp. j. wskazuje, że koszt ustanowienia pożyczki i koszty administracyjne uzależnione są od wysokości udzielanego kredytu konsumenckiego oraz od czynności pracowników wykonywanych podczas obsługi pożyczki, tj.:

- pożyczkę na kwotę 500 zł przygotowuje pracownik biurowy, gdyż posiada on uprawnienia do udzielenia pożyczki bez zgody osoby nadzorującej;
- pożyczkę na kwotę 750 zł przygotowuje pracownik biurowy, a zatwierdza kierownik oddziału;
- pożyczkę na kwotę 1000 zł przygotowuje pracownik biura, sprawdza kierownik oddziału, a zatwierdza do udzielenia przedstawiciel zarządu spółki.

W tym miejscu należy powtórzyć argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu do pkt I.1 niniejszej decyzji. Zdaniem Prezesa UOKiK, różnice między warunkami udzielanych pożyczek, a zwłaszcza niewielkie różnice w ich kwotach (najczęściej pożyczki na 500 do 1000 zł), nie powodują same w sobie wzrostu kosztów przygotowawczych wraz z wzrostem kwot kredytu konsumenckiego. Wzrost opłaty spowodowany jest w rzeczywistości „kosztem pieczętek” kolejnych osób, które rzekomo zaangażowane są aktywnie w czynności związane z oceną wniosku i przygotowaniem pożyczki. Pszczołka Piechoccy sp. j. nie tłumaczy jakościowej różnicy w pracy wykonywanej przez pracownika oceniającego wniosek o pożyczkę w kwocie 500 zł i pracy osoby zajmującej się pożyczką w wysokości 1000 zł. Nie można nie zauważyć, że szeregowy pracownik może udzielać wielu pożyczek na 500 zł, a zatem ryzyko jego działań wyrównuje się z działaniami osoby na wyższym stanowisku w Pszczołka Piechoccy sp. j.

Należy również zwrócić szczególną uwagę na podaną przez Stronę listę czynności finansowanych z opłaty za „koszty administracyjne i ustanowienia pożyczki”. Pszczołka Piechoccy sp. z o.o. zalicza do niej te czynności, których koszty, w ocenie Prezesa UOKiK, z założenia powinny być dzielone między stronami albo ponoszone w całości przez przedsiębiorcę (np. przygotowanie i zawarcie umowy oraz wypłata środków pieniężnych). Z kolei inne objęte opłatą przygotowawczą czynności są na tyle proste i powtarzalne, że nie generują w praktyce żadnych kosztów (np. wprowadzenie danych do systemu komputerowego Przedsiębiorcy) i wyróżnianie ich należy uznać li tylko za linię obrony Pszczołka Piechoccy sp. j., która chce udowodnić, że przedmiotowa opłata jest zasadna i ustalona we właściwych wysokościach (adekwatnych do zakresu świadczeń pożyczkodawcy). Również przeprowadzenie badania zdolności kredytowej konsumenta opiera się przede wszystkim na wywiadzie z nim (scoring finansowy) oraz uzyskaniu informacji z własnych baz danych i ewentualnie biur informacji gospodarczej (BIG). Jest to obowiązek kredytodawcy, wykonywany również w jego własnym interesie (ograniczanie ryzyka braku spłaty), wynikający z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715, ze zm.; **dalej również: ukk**). Zgodnie z art. 10 ukk to kredytodawca pokrywa koszty weryfikacji zdolności kredytowej konsumenta i przekazuje mu jej wyniki w przypadku odmowy udzielenia kredytu konsumenckiego. Przepis nie mówi bezpośrednio, czy w przypadku udzielenia pożyczki koszty sprawdzenia w dalszym ciągu powinny pozostać przy przedsiębiorcy, czy też mogą zostać przerzucone na konsumenta. W ocenie Prezesa UOKiK jednak, wniosek, że koszt ten obciąża kredytodawcę wynika z faktu, że sprawdzenie jest jego obowiązkiem i dokonywane jest głównie w jego interesie. Ponadto, należałoby przyjąć, że skoro przedsiębiorca ma pokryć koszt badania zdolności kredytowej w sytuacji odmowy, tj. gdy nie odnosi z niego żadnej korzyści, to tym bardziej powinien opłacić sprawdzenie, które skutkuje zawarciem umowy i perspektywą osiągnięcia zysku.

Wprost niezgodne z art. 12 ukk jest również żądanie zapłaty za przygotowanie umowy. Przepis ten stanowi, iż konsument ma prawo do otrzymania, na swój wniosek, bezpłatnego projektu umowy o kredyt konsumencki, jeżeli w ocenie kredytodawcy lub pośrednika kredytowego, spełnia on warunki do udzielenia mu kredytu konsumenckiego. Projekt umowy powinien zawierać dane konsumenta, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 1 ukk oraz wszystkie warunki, na których kredyt mógłby zostać udzielony. Zgodnie z art. 13 ukk konsument ma prawo do pełnej informacji (przekazywanej na formularzu informacyjnym) o kredycie konsumenckim, o który zabiega. Art. 37 ukk przyznaje natomiast pożyczkobiorcy uprawnienie do otrzymania w każdym czasie darmowego harmonogramu spłaty kredytu konsumenckiego.

Należy więc zauważyć, że zarówno czynności związane z udzieleniem informacji, sporządzeniem umowy i jej obsługą, jak i związane z oceną zdolności kredytowej konsumenta wymienione przez Pszczółka Piechoccy sp. j. **obciążać powinny tego kredytodawcę.**

Nie można zaakceptować również wyjaśnień Przedsiębiorcy o konieczności ponoszenia wyższych kosztów przy pożyczkach na wyższe kwoty. Czynności dokonywane przy pożyczkach na 500 i 750 zł praktycznie się nie różnią, a wyższe opłaty uzasadniane są kosztami, które określić można jako „koszty przybicia pieczętki” kolejnej osoby, bez wskazania, jakie konkretnie czynności dodatkowy pracownik wykonuje i czy są one potrzebne. Jeśli chodzi o dodatkowe działania podejmowane przy pożyczkach na 1000 zł, to sprowadzają się one do zbadania rodzaju i stanu zabezpieczeń pożyczki przez pracownika (kierownika oddziału) Pszczółka Piechoccy sp. j. oraz sprawdzenia istnienia i stabilności pracodawcy osoby wnioskującej o pożyczkę. Czynności te zmierzają zatem do zabezpieczenia interesów Przedsiębiorcy i jego powinny obciążać. Nie można również pominąć faktu, iż **Pszczółka Piechoccy sp. j. pobiera osobną opłatę z tytułu czynności związanych z zabezpieczeniem pożyczki, a zatem nie jest zasadnym podwójne obciążanie konsumenta za te same czynności (vide: Tab. Całkowita kwota do zapłaty - kredyt konsumencki Pszczółka Piechoccy sp. j. w części ustalającej niniejszej decyzji).**

Należy również uwypuklić, że wszystkie osoby biorące udział w udzielaniu pożyczek zatrudnione są na podstawie umów o pracę i otrzymują wynagrodzenie w stałej wysokości, niezależne od liczby zawartych umów czy też obsługanych wniosków. Nie jest więc zasadnym szczególnie akcentowanie kosztu pracy danej osoby przy przygotowaniu umowy pożyczki. Niezależnie bowiem od tego, czy wykona ona tę pracę czy też nie, koszty pracownicze Pszczółka Piechoccy sp. j. będą takie same.

Prezes UOKiK w toku niniejszego postępowania starał się uzyskać od Strony informacje o czynnościach, które finansowane miałyby być z opłaty o nazwie „koszty administracyjne i koszty ustanowienia pożyczki”. Wyliczenie działań przygotowujących do zawarcia umowy kredytu konsumenckiego podejmowanych przez pracowników Pszczółka Piechoccy sp. j. prowadzi jednak do konstatacji, że koszty wszystkich albo co najmniej większości obciążać powinny tego pożyczkodawcę.

Mając na względzie powyższe, Prezes UOKiK uznał, że opisana praktyka jest sprzeczna z dobrym obyczajem nienadużywania przez przedsiębiorcę silniejszej pozycji ekonomicznej względem nieprofesjonalnych uczestników rynku, a bardziej szczegółowo powstrzymywanie się od pobierania od konsumenta wynagrodzenia za czynności związane z przygotowaniem i zawarciem umowy, za wykonanie której przedsiębiorca otrzymuje osobne wynagrodzenie. Przedsiębiorca narzuca konsumentom opłatę przygotowawczą nieekwiwalentną do wykonywanych w zamian czynności. Część działań bowiem to czynności sprowadzające

się do przybicia pieczętki przez kolejnego pracownika, **większość natomiast czynności przygotowawczych wymienionych przez Pszczółka Piechoccy sp. k. w ogóle nie powinna być finansowana przez pożyczkobiorców.** Należy również podać w wątpliwość, czy przedsiębiorca w zamian za pobieraną opłatę przygotowawczą wykonuje na rzecz konsumenta jakiegokolwiek świadczenie. Zgodnie z definicją ustawową zawartą art. 720 § 1 kodeksu cywilnego, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy. A zatem, dla konsumenta istotne znaczenie ma jedynie podstawowe świadczenie pożyczkodawcy, to jest uzyskanie określonej kwoty pieniężnej z obowiązkiem zwrotu. Za to przedsiębiorca może żądać od niego wynagrodzenia. Zdaniem Prezesa UOKiK czynności podjęte przez przedsiębiorcę i prowadzące do zawarcia umowy z punktu widzenia konsumenta nie stanowią świadczenia, za które powinien zapłacić odrębne wynagrodzenie. Nie można pomijać, że czynności te mają charakter immanentnie związany z zawieraną umową, bez ich podjęcia nie doszłoby do zawarcia umowy, nie stanowią zatem z pewnością dodatkowego świadczenia związanego z zawieraną umową. Stąd, zdaniem Prezesa UOKiK, za naruszające dobry obyczaj, rozumiany jako możliwość żądania wynagrodzenia za świadczenie rzeczywiście spełnione na rzecz konsumenta, można uważać pobieranie opłaty przygotowawczej.

W ocenie Prezesa UOKiK, sposób ukształtowania przez Pszczółka Piechoccy sp. j. opłaty określonej jako „koszty administracyjne i koszty ustanowienia pożyczki”, wskazuje, iż w rzeczywistości jest to dodatkowa, obok odsetek i prowizji (*vide*: Tabela 1), forma wynagrodzenia tego pożyczkodawcy. Oznacza, to, że przedsiębiorca ten narusza dobry obyczaj rzetelnego i prawdziwego informowania konsumentów o charakterze pobieranych opłat i wynagrodzeń oraz zakresie świadczeń i czynności wykonywanych przez przedsiębiorcę w zamian za nie.

Oczywiste jest w tym kontekście naruszenie interesów ekonomicznych konsumentów, którzy płacą za czynności, których koszt nie powinien ich obciążać. Są również – pośrednio - wprowadzani w błąd odnośnie konieczności poniesienia pewnych kosztów wstępnych, które zgodnie z ustawą o kredycie konsumenckim obciążają kredytodawcę.

W tym stanie rzeczy, Prezes UOKiK stwierdził, że opisane działania stanowią czyn nieuczciwej konkurencji, tj. że Pszczółka Piechoccy sp. j. narusza art. 3 unzk. **Oznacza to, że spełniona jest przesłanka bezprawności, o której mowa w art. 24 ust. 1 uokik.**

I.3. Pobieranie opłaty za czynności upominawcze wykonywane przed terminem wymagalności świadczenia.

Przedsiębiorca w umowach zastrzega „opłatę z tytułu usługi multimedialnej, telefonicznej i sms” w kwocie 10 zł. W umowie nie wskazano z jakiego powodu pobierana jest ta opłata. Z wyjaśnień Przedsiębiorcy wynika, że opłata obejmuje następujące czynności:

- a) telefonowanie lub przesyłanie smsów wskazujących ostateczny termin spłaty pożyczki,
- b) smsy lub telefony przypominające o terminie płatności,
- c) smsy lub telefony upominające w zakresie obowiązującej umowy (brak informacji jakie to dokładnie przypadki),
- d) sporządzenie dokumentacji fotograficznej przewłaszczanego na zabezpieczenie mienia i zgranie zdjęć na nośnik, praca pracownika,

e) opłata ta obejmuje również koszt obsługi, konserwacji i serwisu urządzeń oraz sprzętu teleinformatycznego.

Informacje o terminie płatności są znane kredytobiorcy, który nie musi wcale otrzymywać dodatkowych upomnień w momencie, gdy nie upłynął jeszcze termin płatności i kredytobiorca nie naruszył postanowień umowy. Dodatkowo, konsument nie wie za co pobierana będzie ta opłata, gdyż nie wynika to z treści umowy. Jednocześnie, opłata nie jest dobrowolna, ponieważ pożyczkodawca zastrzegł ją we wzorcu umowy. Konsument został więc pozbawiony informacji w tym zakresie i możliwości dokonania wyboru.

Przedsiębiorca podejmuje czynności wskazane w lit. a-c powyżej w celu zagwarantowania sobie spłaty pożyczki w terminie. Należy zauważyć, że jeżeli konsument zgodziłby się dobrowolnie na skorzystanie z takiej usługi (chce otrzymywać przypomnienia o terminach), to praktyka ta nie naruszałaby jego interesów. W przedmiotowym przypadku jednak Przedsiębiorca nie daje pożyczkobiorcy prawa wyboru – monituje go jeszcze przed terminami płatności i obciąża kosztem swych działań. Jeżeli Pszczółka Piechoccy sp. j. chce kontaktować się z konsumentem w celu napominania go o obowiązku spłaty (co samo w sobie może stanowić niedogodność dla pożyczkobiorcy i nie być przez niego požądane), powinna ponosić koszty podejmowanych czynności.

Pozostałe dwie kategorie działań (lit. d i lit. e) również nie powinny rodzić po stronie konsumenta kosztów. Odnośnie dokumentacji fotograficznej przewłaszczonego mienia, to Przedsiębiorca dokonuje tych czynności w celu zabezpieczenia swoich interesów. Należy ponadto zwrócić uwagę, że w dzisiejszych czasach wykonanie dokumentacji fotograficznej i zgranie jej na nośnik nie rodzi żadnych kosztów (ewentualnie koszt nośnika jeśli jest jednorazowy). Dodatkowo, na co już wskazywano, pracownicy Pszczółka Piechoccy sp. j. otrzymują stałe wynagrodzenie, które nie jest zależne od tego, czy wykonują dokumentację fotograficzną czy też nie. Czynności te wykonywane są w ramach wizyt pracownika Pszczółka Piechoccy sp. j. w domu pożyczkobiorcy, do których i tak dochodzi w ramach obsługi domowej pożyczki, a zatem nie rodzą dodatkowych kosztów.

Należy, jak w przypadku poprzednio opisywanych praktyk, podkreślić, że **Pszczółka Piechoccy sp. j. pobiera niezależną opłatę za czynności związane z przewłaszczeniem**. Nie jest zatem zasadnym obciążanie konsumentów podwójnie tymi samymi kosztami.

Jeżeli chodzi o koszty obsługi, konserwacji i serwisu urządzeń oraz sprzętu teleinformatycznego (lit. e), to przerzucanie ich na konsumentów oznacza tyle co obciążanie ich zwykłymi kosztami działalności gospodarczej pożyczkodawcy. Sposób, w jaki przedsiębiorca organizuje swoją działalność zależy od jego uznania i nie powinien doliczać ryczałtów związanych z zakupem i konserwacją sprzętów biurowych do cen usług. Nie usprawiedliwia tego nawet tak akcentowany przez Przedsiębiorcę niski kapitał zakładowy spółki. Nie są to koszty związane bezpośrednio z realizacją umowy pożyczki, a zatem przymuszanie konsumentów do ich ponoszenia narusza ich interesy ekonomiczne.

Tak jak w poprzednich punktach (I.1-2) zachodzi tu sprzeczność działań Przedsiębiorcy z dobrym obyczajem nienadużywania silniejszej pozycji ekonomicznej względem konsumentów. Pszczółka Piechoccy sp. j. z dużą dowolnością kreuje kształt stosunku umownego z pożyczkobiorcą, narzucając mu opłaty, których nie powinien on pokrywać. Przedstawione w niniejszej decyzji cele, na które przeznaczana jest opłata „multimedialna” nie są znane konsumentowi, a zatem naruszony jest także dobry obyczaj informowania konsumenta o istotnych aspektach umowy, w tym zwłaszcza odnoszących się do kosztów z nią związanych.

Należy zwrócić również uwagę, że dobrym obyczajem, który również został naruszony, jest wzywianie do zapłaty dopiero po upływie terminu wymagalności wierzytelności.

Jak wskazano, praktyka Pszczółka Piechoccy sp. j. narusza interesy ekonomiczne konsumentów, którym w nieuzasadniony sposób narzuca się dodatkową opłatę. Nie mają również swobody decydowania o czynnościach „upominawczych” podejmowanych przez Przedsiębiorcę jeszcze przed upływem terminów płatności pożyczki lub jej rat i nie są informowani o przeznaczeniu „opłaty multimedialnej”, którą ich obciążono.

Wobec powyższego, w ocenie Prezesa UOKiK, **opisana praktyka Przedsiębiorcy stanowi czyn nieuczciwej konkurencji (narusza art. 3 uznk), co oznacza, że jest bezprawna.**

Przesłanka naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów sformułowała definicję negatywną pojęcia zbiorowego interesu konsumentów, stanowiąc w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. W świetle art. 1 ust. 1 uokik (podejmowanie ochrony konsumentów w interesie publicznym) należy przyjąć, że **ze zbiorowymi interesami konsumentów mamy do czynienia wówczas, gdy działania przedsiębiorcy są powszechne i mogą dotknąć każdego potencjalnego konsumenta będącego kontrahentem przedsiębiorcy.** Przedmiotem ochrony nie są zatem interesy indywidualnego konsumenta lub grupy indywidualnych konsumentów, ale wszystkich – aktualnych lub potencjalnych klientów – traktowanych jako grupa uczestników rynku zasługująca na szczególną ochronę¹³.

Stanowisko to potwierdzone zostało również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który stwierdził, iż: „*nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów*”.¹⁴

W ocenie Prezesa UOKiK, działania Pszczółka Piechoccy sp. j., polegające na naruszeniu przepisów o kredycie konsumenckim, stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych oraz niedozwolonej klauzuli umownej, mogą godzić w zbiorowe interesy konsumentów. Strona udziela pożyczek w domu klienta na terenie Bydgoszczy oraz Inowrocławia, Nakła nad Notecią i Świecia. Stroną umowy pożyczki oferowanej przez Pszczółka Piechoccy sp. j. może być zatem każda pełnoletnia osoba na obszarze obsługiwanym przez Przedsiębiorcę. Oferta kierowana jest do ogółu i jest powszechnie dostępna. Krąg adresatów praktyki zatem nie jest z góry określony.

Zgodnie z poglądem, który zaprezentował Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów: „***jeżeli potencjalną daną praktyką przedsiębiorcy może być dotknięty każdy konsument w analogicznych okolicznościach, to ma miejsce naruszenie zbiorowych interesów***” W świetle powyższego, należy uznać, iż w rozpatrywanym stanie faktycznym, zachowanie Pszczółka Piechoccy sp. j. nie dotyczy interesów poszczególnych

¹³ Miąsik D., [w:] Skoczny T. (red.), *Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2009, s. 962; por. cytowany tam wyrok SA w Warszawie z dnia 10 lipca 2008r., sygn. VI ACa 306/08).

¹⁴ Patrz: uzasadnienie wyroku SN z dnia 12 września 2003 r. (sygn. akt: I CKN 504/01).

osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz może wpływać niekorzystnie na interesy potencjalnie nieokreślonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej grupy ewentualnych kontrahentów przedsiębiorcy.¹⁵

Mając na względzie powyższe, należy stwierdzić, że wszystkie przesłanki z art. 24 ust 1 i 2 pkt 3 uokik zostały spełnione, co oznacza, Pszczółka Piechoccy sp. j. dopuściła się stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Wobec powyższego, orzeczono jak w punkcie I sentencji decyzji.

Decyzja częściowa

Zgodnie z art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 267, ze zm.), decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji. Dnia 31 grudnia 2014 r. Prezes UOKiK wydał decyzję częściową nr RBG-46/2014, którą rozstrzygnął o zarzutach z punktów od I do IX postanowienia nr RBG-144/2013. Niniejsza decyzja częściowa (uzupełniająca) stanowi rozstrzygnięcie co do pozostałych zarzutów (z punktów X-XII ww. postanowienia).

Ad II. Koszty postępowania.

Stosownie do art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes UOKiK rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

W punkcie I sentencji niniejszej decyzji organ ochrony konkurencji i konsumentów w wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stwierdził naruszenie przez Pszczółka Piechoccy sp. j. przepisów ustawy (art. 24 ust. 1 i ust. 2 uokik). Spełniona została zatem przesłanka wynikająca z art. 77 ust. 1 uokik pozwalająca na obciążenie przedsiębiorcy kosztami przeprowadzonego postępowania, którymi są dla Prezesa UOKiK wydatki w kwocie **30,50 zł** związane korespondencją prowadzoną od momentu wydania decyzji częściowej nr RBG-46/2014 z dnia 31 grudnia 2014 r. do dnia wydania niniejszej decyzji (5 przesyłek za potwierdzeniem odbioru, każda po 6,10 zł).

¹⁵ Wyrok SOKiK z 13 stycznia 2009 r. sygn. akt: XVII Ama 26/08.

W związku z powyższym, należało orzec jak w pkt II sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 184) w związku z art. 479²⁸ § 1 i § 2 Kodeksu postępowania cywilnego od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie, które wnosi się za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **w terminie miesiąca** od dnia jej doręczenia.

W przypadku jednak kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach zawartego w punkcie II niniejszej decyzji, stosownie do treści art. 81 ust. 5 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 184) w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, należy wnieść zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy **w terminie tygodnia** od dnia doręczenia niniejszej decyzji.

Z up. Prezesa Urzędu
Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury w Bydgoszczy
Piotr Adamczewski

Otrzymują:

1. r. pr. [*dane osobowe*]

reprezentująca przedsiębiorcę:

Pszczółka Piechoccy sp. j.

Ul. Krasińskiego 9

85-008 Bydgoszcz

2. a/a.